



การจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
องค์การบริหารส่วนตำบลสีบัวทอง

ตำบลสีบัวทอง อำเภอแสวงหา
จังหวัดอ่างทอง

การจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลสีบัวทอง

องค์การบริหารส่วนตำบลสีบัวทอง จัดทำโครงการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดทำระบบข้อมูล คลังความรู้ของชุมชนในการพัฒนาส่งเสริมอาชีพและเพื่อเป็นศูนย์กลางของข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้มิให้สูญหายไปจากชุมชน
2. เพื่อให้ผู้รับบริการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้น ๆ ต่อไป

ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลสีบัวทอง แบ่งได้เป็น 8 ด้าน ดังนี้

1. ด้านภาษาและวรรณกรรม
2. ด้านการเกษตรกรรม
3. ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม
4. ด้านการแพทย์แผนไทย
5. ด้านศิลปกรรมและนาฏศิลป์
6. ด้านการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
7. ด้านโภชนาการ
8. ด้านปรัชญา ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี

ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านภาษาและวรรณกรรม

ภาษาถิ่นเป็นภาษาย่อยที่ใช้พูดกันในท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมายความเข้าใจกันระหว่างผู้คนที่อาศัยอยู่ตามท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งอาจจะแตกต่างไปจากภาษามาตรฐาน หรือภาษาที่คนส่วนใหญ่ของแต่ละประเทศใช้กัน และอาจจะแตกต่างจากภาษาในท้องถิ่นอื่น ทั้งทางด้านเสียง คำและการใช้คำ ภาษาถิ่นเป็นภาษาที่มีลักษณะเฉพาะ ทั้งถ้อยคำและสำเนียง ภาษาถิ่นจะแสดงถึงเอกลักษณ์ ลักษณะความเป็นอยู่วิถีชีวิตของผู้คน ในท้องถิ่นของแต่ละภาคของประเทศไทย บางที่เรียกว่า ภาษาท้องถิ่น หากพื้นที่ของผู้ใช้ภาษานั้นมีพื้นที่กว้าง ก็จะมีภาษาถิ่นหลากหลายและมีภาษาย่อย ๆ ลงไปอีก

ภาษาถิ่นตำบลสีบัวทอง เป็นภาษาที่ใช้สื่อสารกันในท้องถิ่น โดยมีลักษณะของเสียงและคำที่ผิดไปจากภาษากลาง โดยภาษาถิ่นของชาวตำบลสีบัวทองออกเสียง “เหน่อ” เป็นการพูดคุยกันอย่างใกล้ชิดสนิทสนม ทำให้ได้ สำเนียง เนื้อเสียง และถ้อยคำสำนวนการใช้ภาษาถิ่นสวย ๆ เช่น



ภูมิปัญญาท้องถิ่น / ปราชญ์ชาวบ้าน : ด้านเกษตรกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น / ปราชญ์ชาวบ้าน : เกษตรกรรมเศรษฐกิจพอเพียง

นายสายันต์ พุ่มกล้า

เกิดวันที่ 23 มิถุนายน 2513 อายุ 49 ปี

บ้านเลขที่ 34 หมู่ 3 ตำบลสีบัวทอง อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง 14150 โทร

ประวัติความเป็นมา

เมื่อช่วงปี พ.ศ. 2547 นายสายันต์ พุ่มกล้า เริ่มศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และเมื่อปี พ.ศ. 2551 นายสายันต์ พุ่มกล้า ได้นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ศึกษา ค้นคว้า จนมีความรู้เรื่อง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข 3 ห่วง คือ พอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง 2 เงื่อนไข คือ ความรู้ และคุณธรรม

และต่อมาได้จัดทำเป็นแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงที่บ้านอย่างกลาง และได้นำพาหมู่บ้านอย่างกลางได้รับรางวัลโล่พระราชทาน

ในปัจจุบัน เป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงระดับจังหวัด และเป็นรองประธานเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดอ่างทอง และรับคณะศึกษาดูงานจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่มาทัศนศึกษาที่ศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านอย่างกลาง หมู่ที่ 3



ภูมิปัญญาท้องถิ่น / ปราชญ์ชาวบ้าน : ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น / ปราชญ์ชาวบ้าน : พวงมาลัยดอกไม้สด

นางเฉลียว พลอยประดับ

เกิดปี พ.ศ. 2489 อายุ 74 ปี

บ้านเลขที่ 31 หมู่ 6 ตำบลสีบัวทอง อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง 14150 โทร 065-9418360

ประวัติความเป็นมา

นางเฉลียว พลอยประดับ ได้รับความรู้เกี่ยวกับการร้อยพวงมาลัยดอกไม้สด เมื่อประมาณ 40-50 ปีที่แล้ว ได้ไปเป็นลูกจ้างร้อยพวงมาลัยจากบ้านอีกฟากของฝั่งคลอง ต่อมาเริ่มมีความรู้ ประสบการณ์และความชำนาญมากขึ้น จึงได้มาประกอบกิจการของตัวเองที่บ้าน โดยสามารถร้อยพวงมาลัยได้หลากหลายแบบ เช่น พวงมาลัยแบน พวงมาลัยกลม พวงมาลัยดอกมะลิ พวงมาลัยดอกดาวเรือง พวงมาลัยไหว้พระ พวงมาลัยไหว้พระในรถ เป็นต้น โดยในวัน ๆ หนึ่ง จะร้อยพวงมาลัย หลายร้อยพวง

จากการประกอบอาชีพมาเกือบ 50 ปี นางเฉลียว พลอยประดับ ได้ถ่ายทอดความรู้ ทักษะและเทคนิคการร้อยพวงมาลัยดอกไม้สดให้กับลูกหลาน ในปัจจุบันมีลูกศิษย์ลูกหาแวะเวียนมาเรียนรู้การร้อยมาลัยดอกไม้สดเป็นจำนวนมาก นางเฉลียว พลอยประดับ ยินดีที่จะสอนความรู้ เทคนิค เกี่ยวกับการร้อยพวงมาลัยดอกไม้สด ให้กับเด็ก เยาวชนหรือผู้คนที่สนใจ สามารถเข้ามาเรียนรู้ได้ที่บ้าน



ภูมิปัญญาท้องถิ่น / ปราชญ์ชาวบ้าน : ด้านแพทย์แผนไทย

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น / ปราชญ์ชาวบ้าน : นวดแผนไทย

นายธนวัฒน์ แก้วประเสริฐ

เกิดวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2503 อายุ 60 ปี

บ้านเลขที่ 79 หมู่ 10 ตำบลสีบัวทอง อำเภอสว่างหา จังหวัดอ่างทอง 14150 โทร 089-9104652

ประวัติความเป็นมา

เริ่มจากเมื่อประมาณ ปี พ.ศ.2530 นายธนวัฒน์ แก้วประเสริฐ มีอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย จึงไปรักษาอาการดังกล่าวจากการนวดแผนไทยมาหลายที่ตามความเชื่อส่วนบุคคล จึงทำให้มีประสบการณ์ ทักษะ ความรู้ ในการนวดแผนไทย โดยเริ่มแรกจะเริ่มนวดกดจุดให้เฉพาะญาติพี่น้องหรือเพื่อนสนิทเท่านั้น ต่อมาเมื่อมีผู้มาให้ นวดให้มารักษาเรื่อย ๆ จึงทำให้มีผู้มาขอให้นวดมากขึ้น ประกอบกับนายธนวัฒน์ แก้วประเสริฐ ได้เข้าร่วมกับ อบรมกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน สำเร็จการฝึกหลักสูตรการฝึกเตรียมเข้าร่วมทำงาน สาขา พนักงานนวดแผนไทย จำนวน 560 ชั่วโมง

จากประสบการณ์การนวดแผนไทยมาประมาณ 30 กว่าปี นายธนวัฒน์ แก้วประเสริฐ ได้ ถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ เทคนิคการนวดแผนไทยให้กับผู้ที่สนใจศาสตร์แขนงนี้อย่างมากมาย และมีผู้เข้ารับ การนวดแผนไทยเป็นจำนวนมาก นายธนวัฒน์ แก้วประเสริฐ ยินดีที่จะถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ให้กับเยาวชนหรือ บุคคลที่สนใจ สามารถเข้ามาเรียนรู้ได้



ภูมิปัญญาท้องถิ่น / ปราชญ์ชาวบ้าน : ด้านโภชนาการ

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น / ปราชญ์ชาวบ้าน : การทำขนมเบื้องไทย

นางพัชยา ชมมณฑา

เกิดวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2513 อายุ 49 ปี

บ้านเลขที่ 44/1 หมู่ 6 ตำบลสีบัวทอง อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง 14150 โทร 087 - 0600353

ประวัติความเป็นมา

นางพัชยา ชมมณฑา ได้รับความรู้การทำขนมเบื้องมาจากครอบครัว ตั้งแต่อายุประมาณ 30 ปี โดยประกอบอาชีพขายขนมเบื้องไทยมา เป็นเวลา 10 กว่าปี มีทั้งไส้ครีมหวานฝอยทอง และไส้ครีมมะพร้าว เนื่องจากการทำขนมเบื้องซึ่งดูเหมือนจะง่าย แต่แท้จริงแล้วไม่ได้ง่ายอย่างที่เห็น มีขั้นตอนกระบวนการหลายอย่าง และเคล็ดลับที่สืบทอดมาจากครอบครัว นางพัชยา ชมมณฑา ได้ประยุกต์การบรรจุห่อให้ง่าย สะอาด และสะดวกต่อการรับทาน โดยขายบริเวณหมู่ที่ 6 บ้านแก้วกระจ่าง ได้มีการออกงานไปขายตามงานต่าง ๆ ในบริเวณพื้นที่ตำบลสีบัวทองและใกล้เคียง

จากประสบการณ์การทำขนมเบื้องไทยมาเป็นระยะเวลา 10 กว่าปี มีผู้สนใจเรื่องทำขนมมา เรียนรู้วิธีการผสมแป้ง การเลือกใช้วัตถุดิบ และขั้นตอนการทำขนมเบื้องไทย เป็นจำนวนมาก นางพัชยา ชมมณฑา ยินดีที่จะถ่ายทอดความรู้ เทคนิควิธีการต่าง ๆ ให้กับเยาวชน หรือบุคคลที่สนใจในการทำขนมเบื้องไทย สามารถเข้ามาเรียนรู้ได้ที่บ้าน



ภูมิปัญญาท้องถิ่น / ปราชญ์ชาวบ้าน : ด้านศิลปกรรมและนาฏศิลป์ , ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น / ปราชญ์ชาวบ้าน : เพลงพื้นบ้าน วงดนตรีปี่พาทย์ ทำขวัญนาค

นายพยูร พึ่งกระจ่าง

เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2790 อายุ 73 ปี

บ้านเลขที่ 37 หมู่ 4 ตำบลสีบัวทอง อำเภอสว่างหา จังหวัดอ่างทอง 14150 โทร 089-8099489

ประวัติความเป็นมา

นายพยูร พึ่งกระจ่าง เดิมเป็นคนจังหวัดสุพรรณบุรี และย้ายถิ่นฐานมาอยู่ที่ตำบลสีบัวทอง อำเภอสว่างหา จังหวัดอ่างทอง นายพยูร พึ่งกระจ่างเป็นผู้มีความรู้ด้านเพลงพื้นบ้าน วงดนตรีปี่พาทย์ การทำขวัญนาค สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ โดยมีนางแดงอ่อน (ป้า) เป็นผู้ฝึกสอน ทั้งการร้องรำ ทำเพลง เล่นดนตรีไทย มาตั้งแต่เด็ก ได้ฝึกฝนขับร้อง เพลงอีแซว เพลงเรือ เพลงลำตัด เพลงเกี่ยวข้าว เพลงฉ่อย ทำขวัญนาค ดนตรีไทยวงปี่พาทย์ สามารถเล่นเครื่องดนตรีได้ทุกชนิดในวง (ปี่, ระนาด, ฆ้องวง, ตะโพน, ฉิ่ง, ฉาบ, โหม่ง เป็นต้น)

ในปัจจุบันนายพยูร พึ่งกระจ่าง มีวงดนตรีไทยปี่พาทย์ รับงานพิธีต่าง ๆ รับทำขวัญนาค ทั้งในตำบลสีบัวทองและใกล้เคียง นายพยูร พึ่งกระจ่าง รับสอนและเผยแพร่ความรู้ด้านเพลงพื้นบ้าน การเล่นดนตรีไทยวงปี่พาทย์ การทำขวัญนาค ให้กับเยาวชนหรือผู้ที่สนใจได้สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และเมื่อไม่นานมานี้ นายพยูร พึ่งกระจ่าง ได้รับเชิญไปให้ความรู้กับนักเรียนที่โรงเรียนแสวงหาวิทยาคม



ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านปรัชญา ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี

หมายถึง สิ่งในแต่ละสังคม นิยมยึดถือประเพณีปฏิบัติ สืบทอดกันมาจนเป็นแบบแผนที่ตั้งมา ทั้งนี้การปฏิบัติตามประเพณี ย่อมจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขบ้าง คงไว้บ้าง ประเพณีเป็นสิ่งที่แสดงถึงสัญลักษณ์ของชาติ ไม่ว่าชาติใด ภาษาใด ต้องมีประเพณีประจำท้องถิ่นหรือชุมชน ประเพณีในตำบลสีบัวทองมี ดังนี้

ประเพณีวันสงกรานต์

สงกรานต์หมายถึง การส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่คือ ตั้งแต่ 13 - 15 เมษายน แต่เดิม วันขึ้นปีใหม่ไทย คือวันเริ่มปีปฏิทินของไทย จนถึง พ.ศ. 2431 และได้มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นวันที่ 1 เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่จนถึง พ.ศ. 2483 และชาวตำบลสีบัวทองได้มีกิจกรรมที่ปฏิบัติสืบเนื่องกันมาทุกปี คือกิจกรรมรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ เพื่อแสดงถึงความเคารพและปฏิสัมพันธ์สื่อสารซึ่งกันและกันกับผู้สูงอายุ เพื่อเชื่อมโยงสายใยแห่งครอบครัว แห่งชุมชน ให้อบอุ่นแน่นแฟ้น

ประเพณีวันเข้าพรรษา

"เข้าพรรษา" แปลว่า "พักฝน" หมายถึง พระภิกษุสงฆ์ต้องอยู่ประจำ ณ วัดใดวัดหนึ่งระหว่างฤดูฝน พระพุทธเจ้าจึงทรงวางระเบียบการจำพรรษาให้พระภิกษุอยู่ประจำที่ตลอด 3 เดือน ในฤดูฝน คือ เริ่มตั้งแต่ วันแรม 1 ค่ำ เดือน 8 ของทุกปี เรียกว่า "บุริมพรรษา"

ประเพณีวันออกพรรษา

ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 เรียกว่าอย่างหนึ่งว่า “วันปวารณา” หรือ “วันมหาปวารณา” คือวันที่พระสงฆ์ทำปวารณากรรม คือเปิดโอกาสให้เพื่อนพระภิกษุกล่าวตักเตือนกันด้วยเมตตาจิตได้ เมื่อได้เห็นได้ฟัง หรือสงสัย ในพฤติกรรมของกันและกัน

ชื่อภูมิปัญญาท้องถิ่น : การทำขวัญนาค

นายพยูร พึ่งกระจ่าง

เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2790 อายุ 73 ปี

บ้านเลขที่ 37 หมู่ 4 ตำบลสีบัวทอง อำเภอสว่างหา จังหวัดอ่างทอง 14150 โทร 089-8099489

ประวัติความเป็นมา

นายพยูร พึ่งกระจ่าง เดิมเป็นคนจังหวัดสุพรรณบุรี และย้ายถิ่นฐานมาอยู่ที่ตำบลสีบัวทอง อำเภอสว่างหา จังหวัดอ่างทอง นายพยูร พึ่งกระจ่างเป็นผู้มีความรู้ด้านเพลงพื้นบ้าน วงดนตรีปี่พาทย์ การทำขวัญนาค สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ โดยมีนางแดงอ่อน (ป้า) เป็นผู้ฝึกสอน

ในปัจจุบันนายพยูร พึ่งกระจ่าง มีวงดนตรีไทยปี่พาทย์ รับงานพิธีต่าง ๆ รับทำขวัญนาค ทั้งในตำบลสีบัวทองและใกล้เคียง นายพยูร พึ่งกระจ่าง รับสอนและเผยแพร่ความรู้ด้านการทำขวัญนาค ให้กับเยาวชนหรือผู้ที่สนใจได้สืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และเมื่อไม่นานมานี้ นายพยูร พึ่งกระจ่าง ได้รับเชิญไปให้ความรู้กับนักเรียนที่โรงเรียนแสวงหาวิทยาคม